

ไครอยู่เบื้องหลัง 'ยูนิคอร์น' ดังแห่งเมืองแมกเดบอร์ก (1)

คิดเชื่อในเรื่องยูนิคอร์นมั้ย และรู้หรือไม่ว่าพิพิภคณ์ในประเทศเยอรมนีนั้นมีไอซ์ "กระดุกยูนิคอร์น"!!!

เปิดตัวที่ไรก็โด่งดังเป็นไวรัลแทบทุกรอบ กับโครงการกระดูกหน้าตาพิลึกพิลั่นแห่งพิพิภคณ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแมกเดบอร์ก (Museum of Natural History Magdeburg)

ซากโครงกระดูกนี้ ถูกพบในปี 1663 ในเหมืองขุดหินขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในแถบตอนกลางของประเทศเยอรมนีบริเวณใกล้ๆ กับเมืองแมกเดบอร์ก หลังจากถูกกองหลุมเอาไว้อยู่พักใหญ่

ซากกระดูกสัตว์หน้าตาพิลึกนี้ก็ได้มีโอกาสฟื้นชีพขึ้นมาเกิดฉายอีกครั้ง เมื่อวิศวกรชื่อดัง ผู้ประดิษฐ์ปั๊มสุญญากาศ ออตโต วอน เกออร์ (Otto von Guericke) รับตำแหน่งผู้ว่าของเมืองเริ่มสนใจที่จะศึกษาซากดึกดำบรรพ์หน้าตาพิลึกพิลั่นนี้

จากบทความของออตโต ซากฟอสซิลของสัตว์ประหลาดนี้เสียหายไปมาก เพราะถูกขุดขึ้นมาอย่างไม่ระมัดระวัง ชิ้นส่วนกระดูกจำนวนมากก็เลยแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย บอกได้ยากกว่าน่าจะเป็นกระดูกของสัตว์อะไร

แต่โชคยังดีที่แม่ซึ่งต้องกินได้เก็บชิ้นส่วนบางส่วนที่ดูยังค่อนข้างสมบูรณ์เอาไว้ เช่น สันหลัง ขา ซี่โครง กะโหลก

และที่น่าสนใจที่สุด เขานำมาหนึ่งชิ้น ตัดลิ้นจากรูปร่างหน้าตาของกะโหลก ขา และเขาที่มีอยู่เพียงแค่นั้นเขา ออตโตสรุปเอาเลยว่านี่คือซากฟอสซิลของม้าเขาเดียวในตำนานที่เรียกว่า "ยูนิคอร์น"

๖ มั้งฟังดูประหลาดที่นักวิทยาศาสตร์จะเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติอย่างยูนิคอร์น แต่ในความเป็นจริง ในช่วงยุคศตวรรษที่ 16-17 นั้น การศึกษาบรรพชีวินวิทยานั้นยังไม่เกิด เวลาเจอซากอะไรประหลาดๆ ที่ไม่รู้จักส่วนใหญ่ตีขลุกลั่นเอาว่าเป็นซากของสัตว์ในตำนาน อย่าง มังกร เสือ หรือแม้แต่ยูนิคอร์น

และด้วยในพื้นที่แถบนี้ มีตำนานพื้นบ้านที่กล่าวถึงยูนิคอร์นที่มักช่วยปกป้องแม่สอดชาวออสเตรียที่ถูกขบไล่โดยกลุ่มนักรบชาวแฟรงก์ ทำให้หลายๆ คนเชื่อว่านี่คือเขตของยูนิคอร์น

ซึ่งทำให้ในตอนนั้น ซากฟอสซิลทั้งหลายแห่งที่ไม่สามารถระบุตัวได้ที่ขุดค้นพบจากถ้ำในแถบนี้ มักจะถูกตีตราว่าเป็น "อิลิคอร์น" หรือ "เขาของยูนิคอร์น" ซึ่งมีราคาสูงทั้งหมด

ในประเทศเยอรมนี ในช่วงยุคปลายศตวรรษที่ 16 และ 17 เขายูนิคอร์นถือเป็นสินค้าพรีเมียมเบอร์หนึ่งที่มีการซื้อขายกันอยู่ทั่วไปในหมู่ชนชั้นสูง

เพราะเชื่อว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ เป็นยาต้านพิษและมีฤทธิ์ในการรักษาโรคร้ายได้อย่างน่าอัศจรรย์

แม้จะมีกระดูกมากมายพอจะประกอบขึ้นมาเป็นตัวใหม่ได้ แต่ด้วยสภาพโครงกระดูกที่ร้าวรานแยกแตกเป็นชิ้นๆ จากการขุดและขนส่ง การประกอบโครงกระดูกขึ้นมาเป็นตัวจึงเป็นเรื่องที่ทำยากไม่ต่างไปจากการต่อเลโก้เวอร์ชันยากมหาหิน ตามบันทึก

โบราณ ออตโตมันใจมากกว่าโครงกระดูกนี้คือซากของยูนิคอร์น

จนถึงขนาดที่สามารถเขียนบรรยายได้เป็นตุเป็นตะในบทความของเขาที่ลงในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ว่า "นี่คือกระดูกของยูนิคอร์น"

๖ แมกเดบอร์กกลายเป็นเมืองที่โด่งดังในเรื่องของยูนิคอร์น และซากฟอสซิลยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์กก็เริ่มถูกประกอบขึ้นมาจนเป็นรูปเป็นร่าง แม้จะไม่มีบันทึกให้สืบสาวราวเรื่องได้ว่าออตโต หรือใครที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังปฏิบัติการต่อกระดูกประกอบร่างยูนิคอร์นที่แสนท้าทายนี้

แต่สิ่งหนึ่งที่ชัดเจนมาก ก็คือ เขาผู้นั้นจะต้องเป็นศิลปินผู้ที่มีจินตนาการอย่างล้นเหลือ เพราะแม้ซากที่มีอยู่จะแตกหัก ปะปน หล่นหายไปมากมาย ในระหว่างทาง ก็ยังคงสามารถต่อออกมาเป็นรูปเป็นร่างมาได้ (หรือตัวอะไรสักอย่าง) เขาเดียวได้อย่างวิจิตรพิสดารจนทุกคนที่มาได้เห็น ก็ต้องร้อง "อึ้งอึ้งวะ" แต่จะไปโทษคนต่อก็คงไม่ได้ เพราะในบรรดากระดูกที่มีหลงเหลืออยู่ นี่อาจจะเป็นอย่างที่ดูลงตัวที่สุดแล้ว

ที่จริง ในวงการบรรพชีวินวิทยา การต่อฟอสซิลโครงกระดูกที่มีแบบขาคๆ เกินๆ ให้ออกมาถูกต้องถือเป็นเรื่องท้าทายอย่างที่สุด

เพราะแต่ละฟอสซิลอยู่มาเนิ่นนานผ่านฤดูกาลมาอย่างโชกโชน บางทีการแตกหักก็สึกหรอก็มีไม่น้อย ยิ่ง

ถูกขุดขึ้นมาแบบไม่ยัด บางทีมีหัว ไม่มีตัว บางทีมีตัว ไม่มีหัว ก็ต้องจำทนต่อๆ ไปให้เสร็จ

และที่ยากที่สุดคือไม่มีใครเคยเห็นตัวจริงของเจ้าของร่าง จะมีวิธีอะไรสักอย่างก็ยังไม่รู้ ศิลปินก็เลย

มติชน สุดสัปดาห์

Matchon Weekend
Circulation: 500,000
Ad Rate: 481

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 3 - พุธสัปดาห์ 9 พฤศจิกายน 2566

ปีที่: 44

ฉบับที่: 2255

หน้า: 70(ขวา), 71

Col.Inch: 126.81

Ad Value: 60,995.61

PRValue (x3): 182,986.83

คลิ๊ป: สีสี่

คอลัมน์: ทะลุกรอบ: ไครอยู่เบื้องหลัง 'ยูนิคอร์น' ดึงแห่งเมืองแมกเดบอร์ก (1)

จำเป็นต้องอาศัยจินตนาการของตัวเองเข้าไปผสมโรง เพื่อจะเกิดศัพท์จากกระดูกหน้าตาประหลาดนี้ น่าจะมาจากชิ้นส่วนอะไรจากสัตว์ประเภทไหน ซึ่งท้ายที่สุด ถ้ามีฟอสซิลอย่างจำกัด โดยมาก ผลลัพธ์ที่ได้มักจะออกมาดูไม่จืด...

บคสคาสลิตที่เมื่อก่อนถึงกันมาก ก็คือซากฟอสซิลของไดโนเสาร์ "อิกัวโนดอน (Iguanodon)" ที่ในตอนแรกก็ถูกคาดเดาเอาว่าน่าจะเป็นโครงกระดูกของจิ้งเหลนยักษ์รูปร่างกำยำล่ำสัน มีสี่ขา มีมือ

แต่พอเวลาผ่านไป พอมีการค้นพบซากฟอสซิลมากยิ่งขึ้น ก็เริ่มชัดว่าภาพจำของอิกัวโนดอนที่เคยรู้จักกันมาในอดีตนั้น ที่แท้แล้วผิดไปจากความเป็นจริงอยู่มากโข

กระดูกที่เคยคิดว่ามีเขี้ยวจริงแล้ว ไม่ใช่ขอ

แต่เป็นนิ้วโป้ง และโครงสร้างร่างกายของอิกัวโนดอนที่จริงก็ไม่ได้ดูเหมือนจิ้งเหลน แต่น่าจะเป็นไดโนเสาร์กินพืชเดินสองขา มองเผินๆ หน้าตาก็น่าจะดูคล้ายคล้ายคลึงกับไดโนเสาร์พวกที่เร็กซ์หรือเรปโตซอร์ แต่มีเขี้ยวใหญ่กว่า

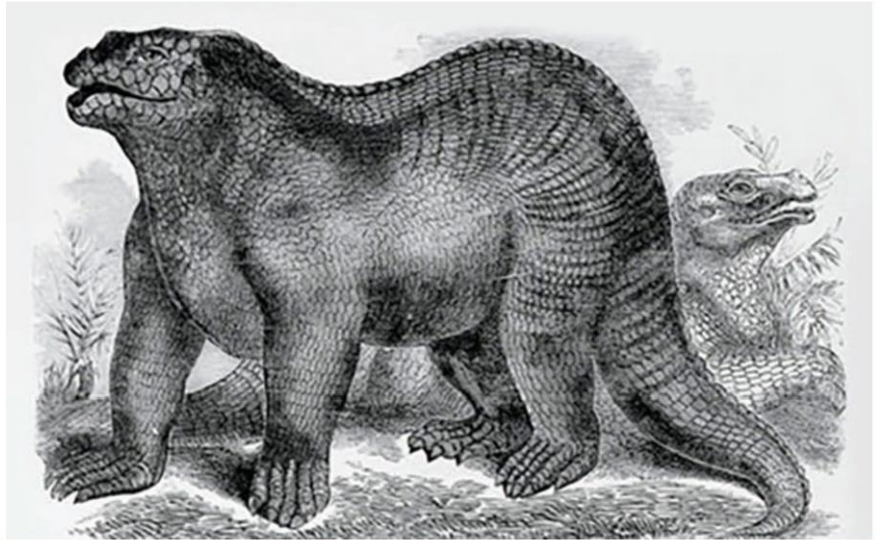
แถมมีนิ้วโป้งไว้คอยจิ้มหนูน้มนี่ (หรือขูดหนูน้มนี่) อีกด้วย

รู้ตัวอีกที เวลาผ่านไปแล้วนานถึงครึ่งศตวรรษ กว่าที่อิกัวโนดอนเวอร์ชันจิ้งเหลนมีเขี้ยวจะถูกพัฒนายกเครื่องเสียใหม่จนดูโลโลกกลายเป็นอิกัวโนดอนเวอร์ชันปัจจุบัน

บบ แต่เลสของยูนิคอร์นแห่งเมืองแมกเดบอร์กนี้ เอ็กซ์ตรีมยิ่งกว่าอิกัวโนดอน เพราะไม่ใช่หยาซากไม่เจอ โครงกระดูกมีเยื่อและเหลือเพื่อ

แต่ปัญหาคือยิ่งต่อ ก็ยิ่งงง เพราะชิ้นส่วนต่างๆ นอกจากจะแตกหักจนแทบไม่มีชิ้นดีแล้ว ยังมีบางส่วนที่ขาดไป และอีกหลายส่วนที่ได้ก็เกินมา

อย่างที่บอกไปตอนต้นแล้วว่าถึงตอนนี้ ยังไม่มีใครรู้ว่าปราศรัยหรือศิลปินคนไหนอยู่เบื้องหลังการประกอบร่างยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์ก แต่ภาพโครงกระดูกของยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์ก ที่ถูกบรรจุวางวดออกมาอย่างประณีตในหนังสือ "โปรโตเกอา (Protogaea)" ตำราภูมิศาสตร์ธรรมชาติ ผลงานชิ้นเอกของนักคิดแห่งศตวรรษที่ 17 อย่าง "กอตต์ฟรีด วิลเฮล์ม ลิบนิซ (Gottfried Wilhelm Leibniz)" นักปรัชญาผู้คิดค้นศาสตร์แห่งแคลคูลัส คู่แข่งเบอร์หนึ่งของเซอร์ไอแซก นิวตัน (Sir Isaac

ภาพวาดไดโนเสาร์อิกัวโนดอนโดยศิลปินท้องถิ่นในปี 1859

ภาพวาดไดโนเสาร์อิกัวโนดอนโดยศิลปินไฮน์ริช ฮาร์ดอร์ (Heinrich Harder) ในราวๆ ปี 1916

Newton) กลับดูวิจิตรพิสดารราวกับเป็นสัตว์จากโลกหิมพานต์ มีหัวเหมือนม้า มีขาเหมือนช้าง มี

ท่อนหางคล้ายวาฬ แถมมีเขี้ยวเวียดอีกหนึ่งเขี้ยว รูปร่างลักษณะที่แสนพิสดาร ยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์ก [ที่ในหนังสือจะเรียกว่ายูนิคอร์นแห่งควิดลินบวร์ก (Unicorn of Quedlinburg)] กลายเป็นเรื่องน่าขบขันในวงการบรรพชีวินวิทยา

แม้ว่าโครงสร้างของตัวยูนิคอร์นที่ได้ออกมาจะหน้าตาอัปลักษณ์ผิดรูป แต่สำหรับยุคศตวรรษที่ 16 ในช่วงเวลาที่ไม่มีใครรู้ว่าไดโนเสาร์หน้าตาเป็นอย่างไร หรือถ้าจะว่ากันตามจริง ในยุคนั้น คำว่าไดโนเสาร์ยังไม่ได้ถูกบัญญัติขึ้นมาใช้เลยด้วยซ้ำ

จากซากกระดูกแตกๆ หักๆ ประกอบร่างต่อออกมาเป็นตัวได้อลังการขนาดนี้ก็ถือว่าดูดีมากแล้ว

ดแต่ยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง เชื่อมั่นในแนวคิดของออตโต กอตต์ฟรีด นำเสนอเรื่องราวของยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์กในหนังสือของเขา และนั่นยังเป็นการพลาดของกอตต์ฟรีดที่หลายคนยังเก็บมาเหน็บแถมจนถึงปัจจุบัน

จนถึงทุกวันนี้ ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแห่งเมืองแมกเดบอร์กยังมีพิพิธภัณฑ์การซากโครงกระดูกยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์กโชว์เด่นเป็นสง่าบอกเรื่องราวจากอดีต แม้จะเป็นเพียงฟอสซิลเลียนแบบที่ทำจำลองขึ้นมาจากพลาสติก แต่นั่นก็เพียงพอแล้วที่จะทำให้ผู้คนที่สนใจหลังไหลกันเข้ามาเยี่ยมชม

เรื่องราวของยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์กยังเป็นที่ยกย่องขวัญถึงอยู่ตลอดในเยอรมนี ในวันที่เมษาหน้าปี 2018 สำนักงานอนุรักษ์โบราณสถานและ

มติชน สุดสัปดาห์

Matchon Weekend
Circulation: 500,000
Ad Rate: 481

Section: First Section/-

วันที่: ศุกร์ 3 - พุธสัปดาห์ 9 พฤศจิกายน 2566

ปีที่: 44

ฉบับที่: 2255

หน้า: 70(ขวา), 71

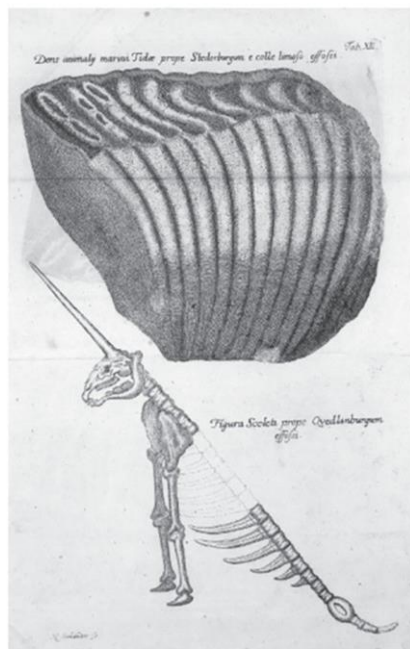
Col.Inch: 126.81 Ad Value: 60,995.61

PRValue (x3): 182,986.83

ศิลปิน: สีสี่

คอลัมน์: ทะลุกรอบ: ไครอยู่เบื้องหลัง 'ยูนิคอร์น' ดังแห่งเมืองแมกเดบอร์ก (1)

โบราณคดีของรัฐแซกโซนี-อันฮัลต์ (the State Office for the Preservation of Monuments and Archeology Saxony-Anhalt) แถลงข่าวโกทก

ภาพจากหนังสือ *Protogaea* ของ **กอตต์ฟรีด วิลเฮล์ม ลีบนิซ (Gottfried Wilhelm Leibniz)**

ออกมาให้ข้าฉันว่ามีนักวิทยาศาสตร์เอาระดุกของยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์กไปศึกษาด้วยเทคนิคทางอณูชีววิทยา

ผลการตรวจดีเอ็นเอพบว่ากระดูกนี้เป็นของ *Monoceros mendaciloquus* มันเขาเดียวหายากที่สูญพันธุ์ไปตอนช่วงปลายยุคกลาง ซึ่งน่าตกใจ ที่มีคนเชื่อด้วย... (*Monoceros mendaciloquus* เป็นชื่อวิทยาศาสตร์ที่อุปลักษณ์ขึ้นมาสำหรับยูนิคอร์น คำว่า *Monoceros* มาจากภาษากรีก แปลว่ามีเขาเดียว)

ซากฟอสซิลจำลองของยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์กที่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติแมกเดบอร์กในประเทศเยอรมัน (image courtesy Sven Sachs via Twitter)

สำหรับโลกออนไลน์ ด้วยหน้าตาที่แสนประหลาด และโครงสร้างตัวที่ดูตลกผิดธรรมชาติของยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์ก เมื่อไรที่มีใครสักคนโพสต์เรื่องราวเกี่ยวกับตัวมันในโซเชียลมีเดีย ก็มักจะแพร่กระจายกลายเป็นไวรัลในอินเทอร์เน็ต

ภาพของซากฟอสซิลยูนิคอร์นแห่งแมกเดบอร์กที่ถูกถ่ายมาจากในพิพิธภัณฑ์ที่แชร์อยู่ในทวิตเตอร์และเรดดิต (Reddit) ในช่วงซัมเมอร์ ปี 2022 มีคนกดไลก์ไปมากกว่าสองแสนครั้งในเวลาไม่กี่วัน

แต่ฟอสซิลพวกนั้นเป็นซากของยูนิคอร์นจริงหรือ? อยากรู้ต้องติดตามตอนต่อไป ●